

SAFETY 21

**PRACOVNÍ ZDRAVÍ
A BEZPEČNOST s.r.o.**

vydání 2003/07, 14.11.2003

----- Magazín moderního pojetí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci -----

Vážený čtenáři,

Předkládáme Vám další číslo našeho magazínu SAFETY 21. Děkujeme touto cestou všem, kteří se na nás obrátili s dotazy, připomínkami a názory.

Jsme připraveni reagovat na všechny Vaše dotazy. Pokud se týká odpovědi, snažíme se je vyřizovat s maximální možnou rychlostí. Ovšem tak, jak se zvětšuje počet našich odběratelů (což nás těší), zvětšuje se i počet dotazů vyžadujících fundovanou odpovědi a jejich vyřizování se opoždjuje. Omlouváme se tedy všem, kteří dostali požadovanou informaci s menší časovou prodlevou.

V tomto čísle jsme velký prostor věnovali pracovním úrazům. Myslíme si, že je to problematika důležitá a někdy odsouvaná do pozadí způsobem, který všichni dobře známe, a který svědčí spíše o nechuti nebo dokonce záměru nedopátrat se skutečných příčin. A tak výsledky vyšetřování většiny běžných pracovních úrazů končí se zdůvodněním, že se jednalo o momentální psychofyzilogický stav nebo riziko práce, tedy tzv. „lidský faktor“.

Jak se píše v článku, výskyt úrazů není v rámci jedné firmy nebo organizace průměrné velikosti příliš častý. Je však nutné, aby zaměstnavatel i zaměstnanci byli na tuto alternativu připraveni. Jaké jsou Vaše zkušenosti s řešením pracovních úrazů? [Napište nám Vaše postřehy.](#)

OBSAH:

Pracovní úraz- je nutné s ním počítat.	3
Vybavení lékárničky první pomoci.	11
Víte nebo nevíte, že... ?	12
Změny v právních předpisech.	12
Ergonomie – za málo peněz hodně muziky	12

Magazín vydává společnost Pracovní zdraví a bezpečnost s.r.o., Jana Žižky 1598, 434 01 Most. Redakce: Mgr. Jan Kulhavý, tel. 602 711 411, fax: 476 101 373, e-mail: jkulhavy@markl.cz .

Magazín je vydáván pro čtenáře zdarma prostřednictvím elektronické pošty a internetových stránek a je možné jej volně šířit v závislosti na rozhodnutí jeho odběratelů.

Informace obsažené v tomto magazínu nemají žádnou právní závaznost. Tu mají příslušné obecně závazné právní předpisy. Společnost Pracovní zdraví a bezpečnost s.r.o. nenesе žádnou odpovědnost za škody vzniklé jakýmkoliv využitím informací zveřejněných v tomto magazínu.

© 2003, Pracovní zdraví a bezpečnost s.r.o.

Příležitost pro sponzory

Ačkoliv jsou náklady na tvorbu a distribuci našeho magazínu nemalé (realizace jednoho vydání včetně distribuce přijde na 20 až 25 tisíc korun), budeme se i nadále snažit o to, aby byl svým čtenářům dostupný zcela zdarma i v budoucnosti. Samozřejmostí je udržení kvality poskytovaných informací.

Abychom tomuto závazku mohli lépe dostát nebo navíc magazín rozšiřovat o další hodnotné zajímavosti, nabízíme téměř neomezenou plochu pro inzerci s odborně zaměřenou tematikou všem, kdo mají zájem nabízet své produkty nebo služby v rámci komunity orientované na zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, nebo těm, kteří chtějí na vhodném místě prezentovat svou výkonnost v této oblasti. Možnosti a podmínky placené inzerce jsou k dispozici na <http://www.markl.cz/inzerce.html> .

Ve zvláštních případech je možné vytvořit speciální program pro sponzory, kteří mají zájem sponzorovat jedno nebo několik vydání včetně uveřejnění vlastního článku nebo série článků, případně pro ty, kteří mají zájem sponzorovat celý příští ročník (což znamená mimo jiné aktivní odkazy v záhlaví nebo zápatí každé stránky magazínu ve všech vydáních v roce 2004). Podmínky zvláštního programu je však nutné probrat individuálně po předchozí domluvě na telefonním čísle 602 287 558 nebo na adrese elektronické pošty info@markl.cz .

PRACOVNÍ ÚRAZ – NEPŘÍJEMNOST S KTEROU JE NUTNO POČÍTAT.

Věříme, že většina společností, firem či podniků se snaží o systematická, preventivní opatření na svých pracovištích tak, aby se v maximální možné míře předcházelo závažným i drobným úrazům. Pokud přes veškerou snahu dojde k pracovnímu úrazu (což nelze vyloučit ani v provozech, kde se pojem „bezpečnost“ skloňuje ve všech pádech), je dobré vědět, co v takovém případě dělat, jak postupovat a jaká opatření přijmout nebo jak se k návrhu účinných nápravných a preventivních opatření vůbec dostat.

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI PRACOVNÍCH ÚRAZECH PODLE ZÁKONÍKU PRÁCE.

Zákoník práce v ustanovení § 133c odst. 1 stanoví, že zaměstnavatel je povinen vyšetřit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, a za účasti příslušného odborového orgánu nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu (z uvedeného vyplývá, že by zaměstnavatel neměl měnit stav na místě úrazu, až do doby potřebné k ukončení jeho vyšetření).

Ustanovení §133c zákoníku práce stanoví základní povinnosti zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu. Na první místo je zaměstnavateli kladena povinnost vyšetřit příčiny pracovního úrazu. Tato povinnost je v každém případě základní a prvořadá, protože jedině na základě řádného vyšetření lze zjistit, proč k úrazu došlo.

Pojem šetření zahrnuje řadu úkonů, ke kterým patří zejména:

- ohledání místa pracovního úrazu a pořízení jeho popisu, dnes je již mnohem snazší pořízení digitální fotodokumentace nebo obrazového záznamu, se kterým lze pak dále pracovat
- zjištění svědků pracovního úrazu a jejich vyslechnutí,
- prověření zdroje pracovního úrazu,
- provedení pohovoru s postiženým zaměstnancem, jakmile to jeho zdravotní stav dovolí,
- prověření dokumentace o zdravotní způsobilosti, kvalifikaci, školeních a instruktážích,
- v případě potřeby provedení rekonstrukce celého úrazového děje,
- v případě potřeby k objektivnímu zjištění pravdy zajištění znaleckých posudků a expertiz,
- zjištění skutečného vzniku škody na zdraví,
- zjištění škody na výrobním a pracovním zařízení,
- prověření účinnosti stávajících opatření, která byla stanovena k předcházení a minimalizaci rizik,
- zjištění, kdo a jak porušil bezpečnostní předpisy, pokyny, instrukce, návody nebo další zásady pro zajištění bezpečnosti práce, proč došlo k porušení bezpečnostních předpisů, pokynů, instrukcí, návodů nebo dalších zásad pro zajištění bezpečnosti práce.

Teprve na základě výše zjištěných skutečností může zaměstnavatel vyhotovit zápis o šetření pracovního úrazu a stanovit nápravná opatření. V praxi se někdy považuje za splnění povinnosti šetření příčin a okolností vzniku pracovního úrazu vyplnění záznamu o pracovním úrazu.

Šetření příčin a okolností vzniku pracovního úrazu v případech závažných pracovních úrazů nelze často ukončit v termínu požadovaném nařízením vlády pro zaslání záznamu o úrazu a je potřebné zpracování i dalších dokumentů. Zákon na tuto skutečnost reaguje stanovením požadavku na zhotovení záznamu o pracovním úrazu a vedení potřebné dokumentace o šetření konaném v souvislosti s poškozením zdraví při pracovním úrazu zaměstnance, a to při pracovní neschopnosti postižené osoby delší než tři kalendářní dny.

Podle ustanovení § 133c odst. 2 zákoníku práce vyhotovuje zaměstnavatel záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo:

- ⇒ ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než tři kalendářní dny nebo
- ⇒ k úmrtí úrazem.

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného úrazu jeho rodinným příslušníkům (což je záležitostí zřejmě nejméně radostnou). Vyhotovení záznamu o pracovním úrazu až po třech kalendářních dnech pracovní neschopnosti vyplývá z úpravy statistických šetření platné ve státech EU.

Pro předání záznamu o úrazu postiženému, případně rodinným příslušníkům smrtelně zraněného není ani v zákoníku práce, ani v příslušném nařízení vlády stanoven termín. Z praktických důvodů to ani není možné. Je nutné vždy postupovat podle nastalé situace a okolností. Má se zato, že by měl být využit nejbližší vhodný termín pro předání tiskopisu záznamu zraněnému nebo rodinným příslušníkům.

Ustanovení § 133c odst. 3 zákoníku práce dále v odstavci 3 ukládá, že zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech pracovních úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující tři kalendářní dny.

Tato povinnost byla zakotvena již v předcházející právní úpravě (po datu účinnosti jsme se setkali s názorem inspektorů SOD, že je třeba do knihy úrazů zaznamenávat všechny údaje pro potenciální pozdější sestavení záznamu o úrazu, tedy v rozsahu záznamu o úrazu?!?). Výše uvedená povinnost je nezbytná z několika důvodů, a to:

- ▶ z drobného poranění se může během určité doby vyvinout vážnější poškození zdraví s delší pracovní neschopností a bude nutno dodatečně sepsat záznam o úrazu,
- ▶ i v případech pracovních úrazů bez pracovní neschopnosti je zaměstnavatel povinen tyto události vyšetřit a v případě potřeby stanovit nápravná opatření, případně doložit podklady pro náhrady bolestného,
- ▶ v případech často se opakujících drobných poranění na určitém pracovišti ne pracovním úseku bude zaměstnavateli avizována potřeba přezkoumání rizikovosti na daném úseku a stanovení účinnějších preventivních opatření.

Podle následujícího ustanovení § 133c odst. 4 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Taxativní stanovení orgánů a institucí je dáno obsahem nařízení vlády (viz. dále).

Zaměstnavatel je také povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů (§ 133c odst. 5 Zákoníku práce). Povinnost přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů vyplývá nejen z ustanovení § 133c Zákoníku práce, ale tato povinnost je hlavním obsahem § 132a - Prevence rizik.

Pracovní úraz je signálem pro zaměstnavatele, aby zvážil a přehodnotil rizika, podmínky práce, pracovní prostředí a organizaci bezpečnosti práce na pracovišti, kde k úrazu došlo. Je nutno vycházet z poznatku, že každý pracovní úraz je ve své podstatě provozní porucha nebo ještě přesněji selhání některého z faktorů, které ovlivňují pracovní proces. Pracovní proces u zaměstnavatele je ovlivňován třemi faktory:

- ▶ technikou,
- ▶ organizací,
- ▶ lidským činitelem.

V efektivně řízeném podnikatelském subjektu jsou tyto faktory v souladu. Tam, kde dojde k disharmonii nebo podcenění či selhání některého z faktorů, bývá obvykle důsledkem pracovní úraz. Je proto v zájmu zaměstnavatele, aby účinnou formou prevence omezil na minimum riziko vzniku pracovních úrazů.

Podle ustanovení § 133c odst. 6 zákoníku práce vede zaměstnavatel evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na pracovištích zaměstnavatele, a zajistí odstraňování takových pracovních podmínek, které vyvolávají ohrožení nemocí z povolání, nebo nemoci z povolání.

Poškození zdraví, které je nemocí z povolání, vzniká jako důsledek poškozování zdraví zaměstnance vlivem zejména dlouhodobého vystavení nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, a to za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. Nemocí z povolání se rozumí též akutní otrava vznikající nepříznivým působením chemických látek.

Evidenci nemocí z povolání je upravena vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání a vydává seznam zdravotnických zařízení, která tyto nemoci uznávají. Podle této vyhlášky vede evidenci osob, u kterých byla zjištěna a uznána nemoc z povolání, příslušné pracovnělékařské pracoviště, které jim poskytuje soustavnou péči. Evidenci všech osob s uznanou nemocí z povolání vede Státní zdravotní ústav v Praze - Centrum hygieny práce a nemocí z povolání (HPNP). Ohlašovací povinnost podle vyhlášky je plněna příslušnými zdravotnickými zařízeními, které ji, mimo jiné, ohlásí i zaměstnavateli. Ten již další ohlašovací povinnost nemá, vede pouze vlastní evidenci.

Seznam nemocí z povolání je uveden v nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, vydaném k provedení zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

VYSVĚTLENÍ POJMŮ

Pracovní úraz - není přímo zákoníkem práce definován. Vymezení pojmu pracovní úraz lze však odvodit z ustanovení § 190 zákoníku práce, kde se uvádí: Došlo-li u zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k poškození na zdraví nebo k jeho smrti úrazem (pracovní úraz), odpovídá za škodu tím vzniklou zaměstnavatel, u něhož byl zaměstnanec v době úrazu v pracovním poměru.

Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.

Pracovním úrazem zaměstnance se rozumí událost způsobená krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů, k níž došlo nezávisle na vůli zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v souvislosti s nimi, které vedly k poškození zdraví nebo ke smrti zaměstnance, a to z příčin, kterými jsou zejména:

- pády z výšek nebo do volné hloubky,
- zakopnutí, uklouznutí, pády na venkovních a vnitřních schodištích a z nich,
- pády na rovině,
- vystavení neživotným mechanickým silám (udeření, zachycení, stisknutí, přiražení, naražení, zasažení částmi výrobních a pracovních prostředků, nástrojů, náradí, předmětů, kontakt s ostrými předměty, zasažení odletujícími a vymrštěnými předměty nebo částicemi, trhavinami, traskavinami, střelivem apod.),
- vystavení životným mechanickým silám (úmyslné i neúmyslné, instinktivní reakce živočichů nebo jednání jiných osob),
- fyzické napadení jinou osobou,
- vystavení přírodním vlivům (horko, chlad, sluneční záření, lavina, blesk, bouře, povodně, otřesy země, sesuv půdy, průval vody a bahna apod.),
- ohrožení dýchacích orgánů (zasypáním, zavalením, tonutím, nedostatkem kyslíku),
- vystavení účinku elektrického proudu (zasažením, popálením elektrickým obloukem),
- vystavení ozáření, účinkům extrémních teplot okolí a tlaku vzduchu,
- vystavení účinkům zplodin hoření, ohně a plamenům,
- kontakt s žářem, horkým povrchem a horkými předměty, látkami a materiály,
- dopravní nehody (jakéhokoliv druhu nebo typu dopravního prostředku nebo samojízdného stroje),
- kontakt s jedovatými rostlinami a živočichy,
- otrava škodlivými látkami (toxickými plyny, toxickými látkami a jejich parami nebo poleptání při jejich vdechnutí, požití, vstřebáním pokožkou apod.),
- kontakt s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky a biologickými činiteli (i doba expozice zaměstnance jejich škodlivému působení),

- jednorázové přetížení organismu (způsobené neobvyklým fyzickým nebo psychickým vypětím, napří manipulací s břemeny, namáhavými nebo opakovanými pohyby apod.),
- vyvolání potratu u ženy jednorázovým přetížením organismu nebo po působení nebezpečných chemických látek a přípravků.

V některých případech i onemocnění nemající charakter poškození zdraví působením krátkodobých násilných vnějších vlivů, např. infarkt myokardu způsobený po nadměrné námaze a stresu při záchranných pracích na odstraňování následků závažné havárie se považuje za pracovní úraz.

Za nepracovní úraz zaměstnance se považují např.:

- ⇒ úmyslné sebepoškození,
- ⇒ úrazy, které utrpí zaměstnanec při cestě do zaměstnání a zpět, pokud není tato cesta posuzována jako nutný úkon před počátkem práce a po jejím skončení.

Postiženým zaměstnancem se rozumí osoba, která utrpěla pracovní úraz.

Nařízení vlády upustilo od původní úpravy stanovené vyhláškou Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 110/1975 Sb., kde se úrazy dělily na smrtelné, těžké, hromadné a ostatní. Je vypuštěn pojem těžký úraz, protože praxe ukázala, že stanovení těžkého úrazu na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře působilo řadu komplikací a měřítko různých lékařů i na jeden a tentýž úraz byla velmi často rozdílná.

Klasifikaci úrazů podle označení ošetřujícího lékaře provádí, podle dostupných dokumentů, z evropských zemí pouze Belgie, Španělsko a Portugalsko. V ostatních zemích se závažnost úrazu posuzuje podle počtu zameškaných dnů. Z tohoto systému také vychází metodika statistiky pracovní úrazovosti Mezinárodní organizace práce a Evropské unie.

Nové nařízení vlády, na rozdíl od vyhlášky č. 110/1975 Sb., v souladu se zmocněním stanoveným v Zákoníku práce ustupuje od pojmu registrace. Plně v souladu se Zákoníkem práce však používá termín sepsání záznamu o úrazu a vedení evidence v knize úrazů.

Pojem evidence je širší než **pojem registrace** tak, jak byl používán v souladu s původní vyhláškou. Zaměstnavatel eviduje všechny pracovní úrazy. U úrazů, které způsobily pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny, jde o vedení evidence záznamů o pracovních úrazech, u úrazů ostatních jde o záznam v knize úrazů. Je zcela na zaměstnavateli, zda povede evidenci centrálně, nebo na každém jednotlivém pracovním úseku. Zároveň si zaměstnavatel musí být vědom povinnosti, že evidenci musí vést tak, aby v případě vzniku následné pracovní neschopnosti delší než tři dny, mohl záznam v knize úrazů použít pro sepsání záznamu o pracovním úrazu.

Vymezení pojmů plnění pracovních úkolů a přímá souvislost s plněním pracovních úkolů je uvedeno v nařízení vlády č. 108/1994 Sb., kterým se provádí Zákoník práce, ve znění nařízení vlády č. 461/2000 Sb.

Za plnění pracovních úkolů se považuje:

- ◆ výkon pracovních povinností, které vyplývají z pracovního poměru,
- ◆ jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele,
- ◆ činnost, která je předmětem pracovní cesty,
- ◆ činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace nebo ostatních zaměstnanců či z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazmu zaměstnavatele,
- ◆ dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou:

- ◆ úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce a po jejím skončení,
- ◆ úkony obvyklé v době přestávky na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele,
- ◆ vyšetření ve zdravotnickém zařízení prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací,

- ◆ ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět,
- ◆ školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování odborné způsobilosti.

Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů. Pro objasnění lze uvést jako příklad úrazy, které utrpí likvidátoři finančních úřadů, kteří jsou napadeni druhou osobou (neplničem povinností), již mimo výkon zaměstnání, ale pro předchozí plnění svých pracovních povinností.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů nejsou:

- cesta do zaměstnání a zpět,
- stravování v době přestávky na oddech a jídlo mimo objekt zaměstnavatele,
- ošetření, popřípadě vyšetření ve zdravotnickém zařízení a cesta k nim a zpět, pokud není konáno v objektu zaměstnavatele a na příkaz zaměstnavatele.

Cestou do zaměstnání a zpět se rozumí cesta z místa zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět. U zaměstnavatelů v lesnictví, zemědělství a stavebnictví také cesta z bydliště na shromaždiště a zpět. Cesta z obce bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení.

VÝKLAD PROVÁDĚCÍHO NAŘÍZENÍ VLÁDY

Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu, se v ustanovení § 1 uvádí, že zaměstnavatel vede evidenci v knize úrazů tak, aby obsahovala všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu. Záznam o úrazu sepisuje zaměstnavatel nejpozději do 5 pracovních dnů po oznámení pracovního úrazu a postupuje přitom podle vzoru záznamu o úrazu, který je uveden v příloze k tomuto nařízení.

Toto ustanovení je doplňkem k § 133c Zákoníku práce v tom, že ukládá zaměstnavateli povinnost vést záznamy v knize úrazů tak, aby bylo možné podle nich, v případě potřeby, sepsat záznam o úrazu. Vyplývá z toho zároveň povinnost vyšetřit i ten pracovní úraz, u kterého není stanovena povinnost sepsat záznam o úrazu, a ohlásit jej stanoveným orgánům a institucím. I když právní předpis nestanoví taxativně obsah knihy úrazů, lze jen doporučit, aby kniha úrazů obsahovala údaje, které později umožní sepsání záznamu o úrazu:

- jméno a příjmení zaměstnance,
- datum a hodina úrazu,
- místo úrazu a vykonávaná činnost,
- druh zranění a zraněná část těla,
- zdroj a příčina úrazu v heslové podobě včetně stručného popisu úrazového děje,
- jméno a příjmení svědka(ů) úrazu.

Další stanovenou povinností je doba, do které musí být sepsán záznam o úrazu v případě, že pracovní neschopnost byla delší než tři kalendářní dny. Má se zato, že pět pracovních dnů je dostatečný časový prostor pro to, aby zaměstnavatel mohl splnit tuto povinnost, případně zahájit a provést podrobnější šetření úrazu.

Podle ustanovení § 2 nařízení vlády pro účely hlášení úrazu podle tohoto nařízení je smrtelným pracovním úrazem takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu, nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do jednoho roku. Definice smrtelného pracovního úrazu tak, jak je uvedena, platí pouze pro účely tohoto nařízení vlády a vychází z potřeb mezinárodní a v návaznosti na to národní statistiky pracovní úrazovosti. Náhrada škody však bude řešena v souladu s ustanovením § 197 zákoníku práce, bude-li jednoznačně prokázáno, že zaměstnanec zemřel následkem pracovního úrazu.

Ustanovení § 3 nařízení je rozděleno na dvě části:

1. ohlašovací povinnost, která se vztahuje ke všem úrazům,
2. ohlašovací povinnost, která se vztahuje k úrazům smrtelným.

V obou případech platí zásada ohlásit úraz bez zbytečného odkladu. Není a ani nemůže být taxativně stanoven přesný termín ohlášení vzhledem k různým podmínkám, při kterých úrazy vznikají, a také vzhledem k faktoru času a oprávněnému zájmu orgánů nebo institucí, které jsou ve výše uvedeném ustanovení uvedeny. Rovněž není stanoven způsob, jakým se má úraz ohlásit. Je na zaměstnavateli, jaký způsob ohlášení zvolí. Je však nutné, aby hlášení bylo provedeno co nejdříve. To je potřebné zejména pro rychlé a objektivní vyšetření všech okolností vzniku úrazu. Dále by nemělo být zapomenuto na nutnost prokazatelnosti hlášení. Zaměstnavatel by měl být schopen, ve svém vlastním zájmu, doložit, kdy a komu úraz hlásil.

V ustanovení § 3 odst. I nařízení vlády se uvádí, že **zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz bez zbytečného odkladu:**

- státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie České republiky nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal,
- organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu,
- příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovištích, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona, vyžaduje-li poškození zdraví hospitalizaci zaměstnance delší než 5 dní.

Ohlášení úrazu státnímu zástupci nebo Policii České republiky provede zaměstnavatel jen tehdy, pokud podle vlastního posouzení skutečností má podezření, že došlo ke spáchání trestného činu. Příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ohlásí zaměstnavatel úraz pouze v případě, že u něj působí. Tam, kde tyto orgány působí, se pak tyto účastní šetření úrazu, případně odborové orgány provedou vlastní šetření ve smyslu ustanovení § 136 zákoníku práce.

Došlo-li k úrazu zaměstnance, který je na práci vyslán k jinému zaměstnavateli, je povinen zaměstnavatel, u kterého k úrazu došlo, jej ohlásit bez zbytečného odkladu zaměstnavateli, u kterého je zaměstnanec v pracovněprávním vztahu. Toto ustanovení je nutno dodržet zejména z toho důvodu, že každý zaměstnavatel odpovídá za své zaměstnance bez ohledu na to, zda plní pracovní úkoly přímo v podniku, nebo jsou vysláni k plnění pracovních úkolů mimo podnik. Je tedy nezbytné, aby zaměstnavatel vyšetřil úraz vlastního zaměstnance za každých okolností, ať už plní pracovní úkoly kdekoli. Musí se však o tom, že jeho zaměstnanec utrpěl úraz, dozvědět. Je zde však další odpovědnostní vztah, a to ten, který vyplývá z ustanovení § 132 zákoníku práce. Povinnosti má tedy i zaměstnavatel, u kterého k úrazu došlo. Přestože ani zákoník práce, ani uvedené nařízení vlády přímo nestanoví povinnost vyšetřit pracovní úraz zaměstnance jiného zaměstnavatele nebo jiné osoby, která se s jeho vědomím zdržuje na jeho pracovištích, lze nutnost provést šetření odvodit jednak z ustanovení § 132 zákoníku práce, jednak z ustanovení § 420 občanského zákoníku.

Zaměstnavatel, u něhož k úrazu došlo, by měl provést vlastní šetření úrazu cizího zaměstnance tak, jako by šlo o jeho vlastní zaměstnance, a provést prokazatelně veškerá zjištění, aby je mohl v případě potřeby doložit. Jde zejména o případné náhrady škody, a to ať již ve vztahu k zaměstnavateli postiženého zaměstnance, nebo k pojišťovně. Nelze pominout ani postihy za porušení bezpečnostních předpisů ze strany orgánů státního odborného dozoru nad bezpečností práce. Z těchto důvodů by měl být i sepsán záznam o úrazu u zaměstnavatele, u kterého k úrazu došlo. Jeho rozeslání a další povinnosti však musí zajistit zaměstnavatel postiženého zaměstnance.

Povinnost ohlásit úraz organizační jednotce pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu, koresponduje s ustanovením vyhlášky Ministerstva financí č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

V praxi se vyskytly dotazy, zda je nutné zasílat záznamy o úrazu bez zbytečného odkladu (tj. v předstihu) před postoupením dokumentace k uplatnění nároku na náhradu škody příslušné pojišťovně. Zde je nutné vycházet z účelu informace, kterou záznam o úrazu pro pojišťovnu poskytuje, a oprávněného zájmu pojišťovny v těchto věcech. Pro pojišťovnu případ znamená škodní událost a potřebná dokumentace se předkládá spolu se žádostí o náhradu škody.

Příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce nebo obvodnímu báňskému úřadu podle toho, kterému doзору pracoviště, na kterém k úrazu došlo, podléhá, ohlašuje zaměstnavatel úraz tehdy, jestliže jde o takové poškození zdraví, které vyžaduje u postiženého zaměstnance pobyt v nemocnici delší než pět kalendářních dní. Vychází se zde ze skutečnosti, že závažnější formy zranění vyžadují delší pobyt v nemocnici, a je tedy v odůvodněných případech potřebné jejich vyšetření i orgány státního dozoru.

Podle znění § 3 odst. 2 nařízení vlády **zaměstnavatel ohlásí smrtelný pracovní úraz bez zbytečného odkladu:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal,
- příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovištích, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
- příslušné zdravotní pojišťovně,
- organizační jednotce pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu.

Každý smrtelný pracovní úraz je zaměstnavatel povinen ohlásit Policii České republiky, a to bez zbytečného odkladu. Jedná se o tak závažnou událost, že každý případ smrtelného zranění je povinná přezkoumat a prošetřit policie. Stejně tak je povinností zaměstnavatele ohlásit smrtelný úraz bezodkladně příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, aby mohlo být provedeno šetření a prozkoumání situace na místě úrazu. Je třeba upozornit na skutečnost, která často nastává, a to že policií je případ odložen a někteří zaměstnavatelé se mylně domnívají, že šetření úrazu skončilo. I u případů smrtelných pracovních úrazů, které byly policií odloženy, pokračuje vyšetřování orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce, a to z hlediska porušení bezpečnostních předpisů.

Stejně jako u všech úrazů ostatních, i smrtelný úraz se ohlašuje příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dále pak, pokud se jedná o cizího zaměstnance, také zaměstnavateli, který zaměstnance k práci vyslal. Zde platí totéž, co bylo uvedeno v komentáři k odstavci 1.

Kromě hlášení smrtelného úrazu organizační jednotce pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu, je u tohoto druhu úrazu ještě povinnost ohlásit jej i příslušné zdravotní pojišťovně. Tato povinnost je důležitá proto, že dnem úmrtí pojištěnce zaniká zdravotní pojištění. Příslušná zdravotní pojišťovna je ta zdravotní pojišťovna, které zaměstnavatel hradí zdravotní pojištění za svého zaměstnance.

Podle ustanovení § 4 nařízení vlády **zašle zaměstnavatel záznamy o pracovních úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce:**

- příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
- příslušné zdravotní pojišťovně.

Povinnost zasílat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím vyplývá již ze zákoníku práce. Nařízením vlády je tato povinnost konkretizována. Z rekapitulace všech výše uvedených povinností vyplývá, že **zaměstnavatel vyhotovuje záznam o úrazu v pěti stejnopisech:**

- ▶ jeden záznam předá postiženému zaměstnanci,
- ▶ jeden záznam zakládá zaměstnavatel do své evidence,
- ▶ jeden záznam se zasílá do pátého dne následujícího měsíce příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce,
- ▶ jeden záznam se zasílá do pátého dne následujícího měsíce příslušné zdravotní pojišťovně,
- ▶ jeden záznam se přikládá jako jeden z dokladů ke konečnému vyúčtování náhrady škody organizační jednotce pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti při pracovním úrazu.

V ustanovení § 5 nařízení vlády se ukládá, že **v případě smrtelného pracovního úrazu zašle zaměstnavatel záznam o úrazu do 5 pracovních dnů po jeho ohlášení:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona.

Záznamy o smrtelných pracovních úrazech se zasílají ihned po vyhotovení, nejpozději však do pěti pracovních dnů od jejich ohlášení. Záznam o smrtelném pracovním úrazu vyhotovuje zaměstnavatel minimálně v šesti stejnopisech:

- jeden záznam předá rodinným příslušníkům postiženého zaměstnance,
- jeden záznam zakládá zaměstnavatel do své evidence,
- jeden záznam pro příslušný útvar Policie České republiky,
- jeden záznam pro příslušný inspektorát bezpečnosti práce,
- jeden záznam příslušné zdravotní pojišťovně,
- jeden záznam se přikládá k vyúčtování náhrady škody organizační jednotce pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti při pracovním úrazu.

Stanovením účinnosti ke dni 1. ledna 2002 nabylo nařízení vlády platnosti. Zároveň, a to vyhláškou č. 498/2001 Sb., kterou se zrušují některé právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, byla zrušena vyhláška ČÚBP a ČBÚ č. 110/1975 Sb., o evidenci a registraci pracovních úrazů a o hlášení provozních nehod (havárií) a poruch technických zařízení, která až do konce roku 2001 tuto oblast upravovala.

SHRNUTÍ

Závěrem je dobré si uvědomit:

Ke každému i drobnému poranění je nutné přistupovat zodpovědně tj. prozkoumat příčiny vzniku (např. metodou stromu příčin; o principech této metody bude pojednáno v některém z příštích vydání tohoto magazínu). Na základě výsledků šetření přijmout nápravná a preventivní opatření, se kterými je nutno seznámit všechny dotčené zaměstnance, tato opatření aplikovat a doporučujeme jejich účinnost následně ověřit.

Je nutné si uvědomit, že pracovní úraz je vždy situací krizovou. Proto se musí postupovat důsledně a přesně podle obecně závazných předpisů. Opomenutí některé skutečnosti v souladu s pracovním úrazem může mít velmi nepříjemné důsledky jak navíc i pro postiženého zaměstnance tak pro zaměstnavatele.

Průběh vyšetřování sledují všichni zaměstnanci (někdy i širší veřejnost) a očekávají od zaměstnavatele jasný, konkrétní závěr.

Záznam o úrazu je úřední doklad určený pro orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce, pro další zainteresované orgány a pro potřeby statistického šetření. Záznam o úrazu není právním aktem, a proto se postižený proti němu nemůže odvolat; jeho námitky proti znění záznamu musí být uvedeny přímo do záznamu o úrazu. Záznam o úrazu musí být zpracován tak, aby i nezúčastněná osoba mohla posoudit, za jakých okolností a z jakých příčin ke vzniku úrazu došlo; to je důležité zejména tehdy, když dochází nebo by mohlo dojít k úplnému, nebo k částečnému zproštění odpovědnosti zaměstnavatele, a dále i v těch případech, kdy příslušná zdravotní pojišťovna uplatňuje svá oprávnění podle ustanovení § 55 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nikdy nepodceňujte připravenost na možnost vzniku pracovního úrazu a tím i znalost obecně závazných předpisů s tím souvisejících.

jk

JE NĚJAKÝM PŘEDPISEM STANOVEN POVINNÝ OBSAH LÉKÁRNIČKY PRVNÍ POMOCI NA PRACOVIŠTI?

(odpověď na dotaz našeho čtenáře)

Odpověď je jednoznačná – ne, obsah lékárníčky není stanoven žádným závazným předpisem. Nicméně lékárníčkou musí být vybaveno každé pracoviště (viz. níže jmenovaný zákoník práce). Pokud chcete mít lékárníčku vybavenou v rozsahu a množství tak, aby vše korespondovalo s potřebami daného pracoviště je dobré si uvědomit dva důležité momenty:

1. V ustanovení § 132a odst. 6 zákoníku práce se zaměstnavateli ukládá povinnost přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiné vážné nebezpečí a evakuace zaměstnanců. V té souvislosti je stanoveno, že při poskytování první pomoci zaměstnavatel spolupracuje se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči.
2. V ustanovení § 134 písm. f) zákoníku práce je pak stanoveno, že zaměstnavatel je mimo jiné povinen zjistit, aby pracoviště byla vybavena v rozsahu dohodnutém s příslušným zařízením poskytujícím závodní preventivní péči pro poskytnutí první pomoci a vybavena prostředky pro přivolání zdravotnické záchranné služby.

Z těchto dvou paragrafů jednoznačně vyplývá důležitost zařízení poskytující závodně preventivní péči. I přesto je veškerá zodpovědnost na zaměstnavateli. Je nutné, aby po vyhodnocení všech možných rizik na pracovišti ve spolupráci s lékařem, který mu zajišťuje závodní preventivní péči stanovil obsah takové lékárníčky a četnost těchto lékárníček na pracovišti.

Z praxe je zřejmé, že často dochází k používání lékárníček pro jiné účely než ke kterým jsou určeny. Doplnění je nekonečné, finančně nákladné. I to lze s úspěchem řešit. Lékárníčku je možné opatřit jednoduchou plombou a nápisem „POUŽÍT JEN V ODŮVODNĚNÉM PŘÍPADĚ“. Zároveň zakotvit do osnovy školení BOZP bod o tom, že zaměstnanci byly poučeni o používání lékárníčky. Do obsahu školení BOZP pak zaznamenat: „Zaměstnanec použije lékárníčku pouze v odůvodněných případech, zejména při poranění, úrazu, poškození zdraví zaměstnanců i osob pohybujících se v dané době na pracovišti. Ihned, jakmile to okolnosti umožňují, je povinen oznámit tuto skutečnost svému nadřízenému pracovníkovi“. Ten může doplnit použitý materiál a lékárníčku zaplombovat.

Je to v podstatě jednoduchý systém, který udržuje přehled jak o úrazech (i drobných) na pracovištích tak i o náplni lékárníčky. Přesto je vhodné náplň lékárníčky pravidelně kontrolovat v intervalu minimálně 1x za 6 měsíců.

Zde je orientační [doporučené základní vybavení](#) lékárníčky první pomoci.

jk

VÍTE NEBO NEVÍTE, ŽE...?

...řidičům z povolání se, podle obecně závazného právního předpisu tj. zákon č. 247/2000 Sb. o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, se stanoví (§ 46), že odborná způsobilost řidiče se zdokonaluje školením zaměřeným na znalost právních předpisů na úseku dopravy, zejména pravidel provozu na pozemních komunikacích, teorie řízení a zásad bezpečné jízdy, ochrany životního prostředí před škodlivými důsledky provozu vozidel na pozemních komunikacích, zdravotnické přípravy, ovládání a údržby vozidla, přepravy nebezpečných látek a věcí, dodržování povinností osádek vozidel v nákladní přepravě a na další otázky, jejichž znalost ovlivňuje chování řidiče v provozu na pozemních komunikacích.

... podle ustanovení § 48 zákona č. 247/2000 Sb., zdokonalování odborné způsobilosti řidičů se provádí v rozsahu 16 hodin ročně a přezkoušení je povinná se účastnit osoba, která řídí

- motorové vozidlo vybavené zvláštním výstražným zařízením se zvláštním světelným zařízením modré barvy,
- vozidlo taxislužby,
- vozidlo pro přepravu více jak 9 cestujících včetně řidiče,
- vozidlo pro přepravu nákladů o celkové hmotnosti vyšší než 7 500 kg.

...podle prováděcí vyhlášky (č. 167/2002 Sb., kterou se provádí zákon č. 247/2000 Sb.) je součástí testů souvisejících s provozem na pozemních komunikacích vždy jedna otázka ze zdravotnické přípravy a správné zodpovězení této otázky je hodnoceno 3 body.

ZMĚNY V PRÁVNÍCH PŘEDPISECH.

Vyhláška č.355/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 89/2002 Sb., o ochraně proti zavlékání škodlivých organismů při dovozu, průvozu a vývozu rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů a proti jejich rozšiřování na území České republiky a o soustavné rostlinolékařské kontrole.

Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů. Tento zákon nabývá účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky do Evropské unie v platnost.

ERGONOMIE – ZA MÁLO PENĚZ HODNĚ MUZIKY

Lze předpokládat, že každý, kdo se chce profesionálně zabývat pracovním zdravím a bezpečností, zná základní principy ergonomie nebo ergonomického uspořádání pracoviště. Pokud tomu tak není, je nejvyšší čas začít dohánět chybějící znalosti, a to rychle.

Bezpečnostní technik, pracovní hygienik nebo jiná obdobná profese (funkce) je ideální pozicí pro řešení ergonomických otázek a problémů na pracovištích a není to tak dávno, kdy se tímto problémem uměla zabývat a zabývala se jen úzká skupina odborníků z řad hygienické služby.

Z toho plyne, že každý bezpečnostní profesionál by měl znát:

- základní principy ergonomie, tedy různé neutrální pracovní pozice a způsoby minimalizace nebo redukce požadavků na vynakládané síly při různých pohybech,

- základní ergonomická pravidla jako „většina ruční práce by měla být prováděna zhruba ve výšce loktů“ nebo „horní hrana monitoru počítače by měla být přibližně v úrovni očí“,
- způsob hodnocení pracovního místa nebo pracovního úkonu, a to alespoň ze základních hledisek jakými jsou bodové zatížení (bodový tlak) nebo vhodnost kancelářské židle; měli byste vědět, jak hodnotit vlastní pracovní stůl nebo pracoviště,
- standardní řešení běžných ergonomických problémů na pracovišti za pomoci různých typů zdvihacích nebo nakláněcích plošin vhodných pro průmyslové použití nebo pomůcek ke zlepšení ergonomických parametrů pracoviště se zobrazovací jednotkou,
- základy kvantitativních technik, jakými jsou antropometrie, biomechanika a různé numerické pomůcky a
- způsoby uplatnění některých typů ergonomických vylepšení ve vaší oblasti zájmu (odvětví, jímž se zabýváte).

Naštěstí, naučit se výše uvedené základní principy ergonomie je poměrně jednoduchou záležitostí, tím spíše, jedná-li se o základní a běžné problémy, které se na pracovištích objevují. Z praktického hlediska spočívá největší část triku v nasazení pomyslných „ergonomických brýlí“ neboli koukání se na situaci ergonomickými očima.

Často nejsou ergonomické záležitosti příliš komplikované a mnohdy postačí k identifikaci potenciálních problémů s odstupem chvíli sledovat úkony běžně prováděné dotčenými zaměstnanci.

Ergonomie je mnohem intuitivnější a více „odtušitelná“ než ostatní pracovní bezpečnostní obory. Většina problémů je na první pohled viditelná, což nelze říci například při zkoumání výparů, zplodin apod. Potřeba něco měřit a výsledky pak porovnávat se stanovenými přípustnými hodnotami je zde podstatně menší. Navíc pro ergonomické otázky neexistuje přílišný počet stanovených limitních hodnot.

Na druhou stranu zde existuje více příležitostí – a zároveň požadavků – k zapojení samotných zaměstnanců. Zkušenosti ukazují, že samotní zaměstnanci jsou schopni identifikovat potenciální ergonomické problémy, a navíc také navrhnout možná řešení problémových situací, jsou-li k tomu vyzváni, a je-li jim správným způsobem nasloucháno. Pro zapojení zaměstnanců hovoří fakt, že často znají tolik detailů o prováděných úkonech jako málokdo jiný.

Výhodou pro pracovní bezpečnostního profesionála je určitě znalost ergonomických problémů na různých typech pracovišť, které má tzv. za sebou. Neboť zkušenosti s řešením ergonomických problémů jsou snadno přenositelné z jednoho pracoviště na jiné. Velkou část aplikované ergonomie tvoří znalosti o co nejlepších způsobech ergonomického řešení nástrojů a přístrojů držných při práci v ruce. Čím více tzv. encyklopedických znalostí máte, tím více dokážete přispět k řešení těchto na pracovištích běžných situací.

Příklad praktické aplikace

Na jednom pracovišti kontroly kvality u jedné z výrobních linek je nutné zpravidla jednou za hodinu sejmout z linky čtyři náhodné vzorky o hmotnosti cca 5 až 10 kg, transportovat je na kontrolní pracoviště, a tam je podrobit postupně pěti různým testům. Vzorky byly z linky ukládány na standardní transportní vozík, avšak uložení nebo zvednutí jednoho vzorku znamenalo v praxi jeden téměř pravoúhlý předklon.

Nutné je podotknout, že si obsluha kontrolního stanoviště stěžovala na občasné problémy spojené s bolestmi nebo ztuhlostí v oblasti bederní páteře apod.

ERGONOMICKÉ DVANÁCTERO !

1. Práce v neutrálních pozicích
2. Redukce nadměrné síly
3. Všechno ve snadném dosahu
4. Práce ve správné výšce
5. Redukce nadměrných pohybů
6. Minimalizace únavy a statické zátěže
7. Minimalizace míst s bodovým tlakem
8. Dostatek prostoru pro pohyb a manipulaci
9. Pohyb, cvičení a protahování
10. Udržování pohodlného prostředí
11. Přehlednost sdělovačů a ovladačů
12. Zlepšování organizace práce

Jednoduchým násobením bylo zjištěno, že obsluha provede mimo jiné při kontrole vybraných vzorků za osmihodinovou pracovní směnu téměř $8 \times (4 \text{ vzorky} \times 6 \text{ zdvihnutí} \times 6 \text{ položení}) = 1152$ téměř pravouhlých předklonů !?! (*Zkuste si to někdy o víkend udělat.*).

Ergonomické řešení, které bylo téměř zadarmo, spočívalo v úpravě transportního vozíku tak, že se ložná plocha zvedla o cca 40 cm do roviny, kdy nebylo nutné se při ukládání nebo odebírání předklánět. Úkol pro šikovního zámečníka na hodinu práce a trochu vhodného materiálu !

Ti, kdo mají nějakou zkušenost s řešením ergonomických záležitostí, by mohli vyprávět určitě bezpočet podobných poměrně vtipných historek, kdy se dotčení zaměstnanci drží za hlavu, že na tak jednoduché řešení nepřišli dříve sami.

Na druhou stranu se však poměrně často setkáváme se situacemi, kdy jsou nátěry předmětů, které lze snadno umístit na pracovní plochu v rozumné výšce, prováděny vleče na podlaze, klávesnice počítačů jsou umístěny na pracovním stole bez možnosti úpravy jejich výšky, monitory jsou umístěny tak, že obsluha je nucena mít hlavu otočenou téměř trvale o cca 45° na jednu nebo druhou stranu apod.

Domníváme se, že se vyplatí věnovat úsilí studiu základních aplikací ergonomických pravidel. Jednoznačně tím stoupá prospěšnost pracovní bezpečnostního profesionála nejen z pohledu samotných zaměstnanců, kterým dokáže vtipně a jednoduše pomoci, ale i z pohledu zaměstnavatele, pro něhož jsou zpravidla pracovní bezpečnostní služby vykonávány.

pm

DOPORUČENÉ VYBAVENÍ LÉKÁRNIČEK PRVNÍ POMOCI

Vybavení lékárniček první pomoci je nutné vždy upravit vzhledem k místním podmínkám, zejména s ohledem na druh pracoviště, na počet osob, pro které je lékárnička určena a dle předpokládaných úkonů první pomoci (dle nejpravděpodobnějších druhů poranění osob) apod., a to ve spolupráci se závodním lékařem.

Pro snadnější kontrolu stavu lékárniček je vhodné umístit seznam vybavení přímo do lékárničky, nejlépe na vnitřní stranu dvířek.

Jednotlivé dále uváděné položky je možné vždy nahradit ekvivalentními prostředky se stejným nebo podobným účinkem.

OBVAZOVÝ MATERIÁL			
položka číslo	název obvazového materiálu (rozměr, příp. množství)	počet kusů	expirační doba do (doba použitelnosti)
01	gáza hydrofilní skládací sterilní (20 cm x 20 cm)	2 ks	
02	náplast hladká (2,5 cm x 1 m)	1 ks	
03	náplast s polštářkem (6 cm x 1 m)	1 ks	
04	obinadlo hydrofilní sterilní (6 cm x 5 m)	1 ks	
05	obinadlo na popáleniny Silitec	4 ks	
06	obinadlo škrťací pryžové (délka 70 cm)	1 ks	
07	obvaz hotový pro první pomoc	2 ks	
08	Svutin = obvaz krycí sterilní (5 x 7,5 cm)	4 ks	
09	šátek trojicípy	1 ks	
10	vata obvazová skládací (50 g)	2 ks	

LÉČIVA			
položka číslo	název, příp. druh léčiva	počet kusů	expirační doba do (doba použitelnosti)
11	Acylpyrin	1 bal.	
12	Živočišné uhlí	1 bal.	
13	Borová mast	20 g	
14	Borová voda	5 cl	
15	Peroxid vodíku (!!! krátká doba použitelnosti !!!)	5 cl	
16	Gastrogel tablety	1 bal.	
17	Manganistan draselný	5 g	
18	Ophtal	1 láhev	
19	Plumbin	2 ks	
20	Septonex nebo jiný vhodný dezinfekční prostředek ve spreji	1 ks	
21	volně prodejná Analgetika	1 bal.	

ZDRAVOTNICKÉ POTŘEBY			
položka číslo	název nebo druh zdravotnické potřeby	počet kusů	expirační doba do (doba použitelnosti)
22	kapátko do očí v pouzdře	1 ks	
23	pinzeta anatomická	1 ks	
24	rouška PVC 20 x 20 cm	1 ks	
25	rouška resuscitační	2 ks	
26	špendlíky zavírací v antikorozi úpravě	6 ks	
27	teploměr lékařský v pouzdře	1 ks	
28	nůžky	1 ks	
29	Traumacel zásyp	2 g	
30	příručka první pomoci	1 ks	
31	chirurgické rukavice	5 párů	